Ankenævnet for Forsikring

895/12

Den 25. juni 2012 blev i sag nr. 81.306:

xxxxx xxxx xxxxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxxxxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Juristernes og Økonomernes
Pensionskasse
Gl. Kongevej 11
1610 København V

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der er invalidepensionist, har en arbejdspensionsordning med ret til bl.a. børnepension i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse. Han klager over, at selskabet har afvist at udbetale børnepension til hans yngste søn, født den 3/2 2011.

Selskabet har henvist til, at klagerens yngste barn er avlet, efter at han blev tilkendt invalidepension af selskabet, hvorfor han ikke er berettiget til udbetaling af børnepension til dette barn. Selskabet har i den forbindelse henvist til regulativ 1 § 9.

Klageren har indbragt klage til nævnet den 25/9 2011 med krav om, at selskabet bliver pålagt at udbetale børnepension til klagerens yngste søn og har til støtte herfor anført:

> "Jeg er tilkendt invalidepension fra JØP siden 1/11-2004. JØP udbetaler børnepension til mine 3 børn men har nægtet at udbetale børnepension til mit yngste barn fordi han er avlet efter jeg blev tilkendt invalidepension.
> Jeg er helt uenig i denne forskelsbehandling mellem børn avlet før og efter tilkendelse af invalidepension og der findes ikke objektivt i ordlyden af JØPs vedtægt § 12 noget der sætter en sådan begrænsning. Tværtimod når 1. punktum sammenholdes med ordlyden og meningen i 2. punktum af § 12 sammenholdt med enslydende Tjenestemandspensionslovens § 14 og dens praksis hvor der ikke forskelsbehandles mellem avlet før eller efter tidspunktet for tilkendelse af pension.
> Begrebet 'medlemmets børn' er berettiget til børnepension ved medlemmets død eller tilkendelse af pension. Dette må tillige gælde uanset avlstidspunkt ellers ville der i 1. punktum være foretaget en begrænsning i ordlyden således som det er gjort i 2. punktum for adoptiv og stedbørn.

At JØP gennem en årr[ække] har fulgt en praksis i strid med § 12 og ikke udbetaler børnepension til medlemmet børn avlet efter tilkendelse af invalidepension. Denne anderledes praksis har ikke været kundgjort overfor JØPs medlemmer eller meddelt således ved forslag til ændring af praksis og vedtægt, således at der efter JØP stemmeregler kunne være taget stilling til spørgsmålet. JØP har derfor ikke gennem årene ændret på ordlyden i regulativet således at det klart fremgår hvad der er praksis men uden medlemmers viden ført en endda varierende praksis.

En indskrænkende fortolkning er i strid med § 12 1. punktum ordlyd og mening og særligt henset til at vedtægterne i ordlyd følger Tjenestemandspensionsloven.
I Tjenestemandspensionslovens § 14 med samme ordlyd som JØP vedtægt § 12 gøres der i praksis ikke denne forskel. Så vidt ordlyden i vedtægtens 4 12 har medlemmets **'børn'** ret til børnepension. Eneste krav er at medlemmet er tilkendt pension og at det er mit ægtebarn. I § 12 2. punktum er der foretaget en klar begrænsning for adoptivbørn samt stedbørn som skal have været forsørget til død eller pensionering, men det er dog ikke sagt klart og tydeligt at der ikke kan ydes børnepension til adoptiv**børn** og sted**børn**, men en sådan forståelse kan ved fortolkning dog med føje påstås, - men en sådan begrænsning er der som sagt ikke foretaget i 1. punktum for den tilkendtes ægte**børn**, som uanset avlingstidspunkt må betragtes som den tilkendtes **'børn' efter ordlyden.** Vedrørende afdøde medlemmers børn ligger der klart den begrænsning af afdøde ikke kan få flere børn og ved bestemmelsens tilblivelse ville man have formuleret bestemmelsen anderledes om man ville foretage en begrænsning for pensioneret medlemmers ægtebørn, således som i 2. punktum.
JØP har begrundet deres praksis i vedlagte vurdering fra et advokatkontor. Der synes ikke klart at være skelnet mellem børn, adoptivbørn og stedbørn og jeg er på ingen måde helt enig i den sondring advokatkontoret foretager idet de i 1. punktum skelner mellem når medlemmet er død og når medlemmet opnår pensionering, selvom der intet belæg er i ordlyden for en sådan sondering i selve § 12 eller dens mening. I denne vurdering er jeg delvis enig i konklusionen at der næppe kan ske noget 'misbrug' ved tildeling af børnepension efter medlemmet død eller noget videre misbrug efter medlemmet har fået tilkendt pension for så vidt angår dennes **ægtebørn,** mens denne mulighed foreligger mere ved adoptivbørn og stedbørn hvorfor der i 2. punktum er foretaget en begrænsning for disse børn derved at de skal have været forsørget forud for pensioneringen. Dog synes jeg at diskussionen omkring misbrug mere udtrykker en vrangforestilling end baseret på empiri. Endvidere konkluderer advokatkontoret at der i hvert fald helt sikkert kan tilkendes børnepension når medlemmet er afgået ved døden, I vurderingen er det således ikke endeligt konkluderet at ægte børn avlet efter tilkendelse af pension kan forskelsbehandles ved ikke at kunne få børnepension - hvilket klart heller ikke har været hensigten da bestemmelsen og ordlyden endeligt blev vedtaget på demokratisk vis ved et flertal blandt JØP medlemmer, derfor forskellen mellem 1. og 2. punktums ordlyd. Henset til den praksis der er ført blandt tjenestemænd, herunder Jurister og økonomer i medfør af tjenestemandspensionslovens 4 14, synes der tillige at være klare omstændigheder der begrunder at der også skal udbetales børnepension til pensioneret medlemmers ægtebørn uanset avlstidspunktet. Efter retspraksis fra Højesteret skal ordlyden lægges til grund for hvilken praksis og administration der kan forventes."

Selskabet har over for nævnet i brev af 21/10 2011 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor anført:

"Klageren er medlem i JØPs afdeling 1. Reglerne for hans pensionsordning findes i regulativ 1. Reglerne om udbetaling af børnepension findes i § 9, der er affattet således:

'§ 9. Børnepension

Når et medlem afgår ved døden eller opnår invalide- eller alderspension, har medlemmets børn ret til pension indtil deres fyldte 24. år. Denne ret tilkommer også adoptivbørn samt stedbørn, når stedbarnsforholdet er etableret før barnet fyldte 18 år, og barnet faktisk er blevet forsørget af medlemmet til medlemmets død eller pensionering. Ved medlemmets død gælder denne ret under tilsvarende betingelser børn af en samlever, der opfylder kravene i § 8 b for modtagelse af samleverpension.

Første punktum i bestemmelsen har været uændret gældende siden stiftelsen af Juristforbundets Pensionskasse og stiftelsen af Danske Økonomers Pensionskasse med virkning fra 1.06.1961. Ved fusionen af kasserne i 1972 forblev denne bestemmelse uændret.

Regulativ 1, og uddrag af de første vedtægter for Juristforbundets Pensionskasse og Danske Økonomers Pensionskasse vedlægges som bilag 1-3.

JØP har i alle årene alene udbetalt pension til de børn medlemmet har på pensionstidspunktet. Hvis medlemmet herefter får børn, udbetales der ikke børnepension til disse. 1 1981 blev praksis om rækkevidden af bestemmelsen drøftet. Administrationen indhentede i den anledning en udtalelse fra advokat …, der vedlægges som bilag …. [Advokat] konkluderer, at børn, der er avlet efter pensionering, ikke har ret til børnepension så længe medlemmet lever, men at der foreligger en ny forsikringsbegivenhed ved medlemmets død, således at der fra dette tidspunkt udbetales børnepension, hvis barnet ikke er fyldt 24 år. Konklusionen følger af formuleringen af bestemmelsen i regulativet. Bestyrelsen besluttede at følge indstillingen i [advokats] udtalelse, og JØP har siden administreret i overensstemmelse hermed. I udtalelsen er redegjort for praksis forud for 1981.

JØP har i anledning af den foreliggende sag indhentet en ny udtalelse fra advokat …, der konkluderer, at medlemmet efter regulativet ikke har ret til udbetaling af børnepension til børn avlet efter tilkendelsen af invalidepension så længe medlemmet lever. …

Klageren har forelagt sagen for JØPs bestyrelse, der har tiltrådt administrationens afgørelse.
…
Det fremgår endvidere af sagen, klageren blev tilkendt invalidpension med virkning fra 1.11.2004. Sagen blev først afgjort i september 2005. I november 2007 sendte klageren en mail til JØP, hvori han oplyste, at han blev far til et barn født den 17.03.2005. Han oplyste, at han havde haft den opfattelse, at der ikke kunne udbetales børnepension til børn født efter tilkendelsen af invalidepension. Der udbetales børnepension til dette barn, da det er avlet inden tilkendelse af invalidepension."

Af den seneste advokats nærmere redegørelse vedrørende fortolkningen af § 9 i Regulativ 1 fremgår bl.a.:

"Det afgørende for fortolkningen af bestemmelsen er, at børnepensionsretten efter ordlyden bliver fastlagt på tidspunktet for forsikringsbegivenheden, det vil sige enten ved alderspensionering eller dødsfald. Dette kommer til udtryk ved formuleringen 'Når et medlem....', der må forstås således, at det er på dette tidspunkt, at retten til pension udløses. At det er på dette tidspunkt, at retten til pension bliver fastlagt, støttes yderligere af, at betingelsen om faktisk forsørgelse skal være opfyldt frem til henholdsvis pensionering eller død.

Fulgte man ikke denne fortolkning, ville forsikringstageren i strid med almindelige forsikringsretlige principper have mulighed for at påvirke størrelsen af forsikringsydelsen efter, at forsikringsbegivenheden var indtruffet."

Klageren har afslutningsvis i brev af 7/11 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Som sagen er forlagt synes der ikke at være støtte i nogen saglige forhold eller i forarbejderne - tværtimod idet den enslydende bestemmelse i Tjenestemandspensionslovens §14 af Finansministeriet er praktiseret således at børn behandles lige uanset og de er født før eller efter tilkendelse af pension Jfr. Lov om børns forsørgelse § 13 og ovenfor. Ordlyden i § 14 er i det store hele fulgt og er nærmest enslydende med JØPs vedtægters § 12. - Den administreres uden nogen begrænsning i modsætning til JØP. Endvidere foreligger der klare sociale hensyn og et ønske om ikke at forskelsbehandle på børn født før eller efter tilkendelse af pension, ved dels ordlyden og dels ved Finansministeriet forvaltning af bestemmelsen.

Såfremt JØP havde belæg for en sådan restriktiv fortolkning så burde den for at opnå virkning have været offentliggjort både overfor eksisterende som nye medlemmer. Man vil også svært kunne få domstolenes støtte til en fortolkning der ikke klart kan støttesi ordlyden såfremt en sådan fortolkning forringer medlemmernes vilkår.

Der kan heller ikke findes støtte for en sådan fortolkning alene fordi den har været fulgt i lang tid og ensartet, og hvilket i øvrigt heller ikke er dokumenteret. Der har tidligere været rejst indsigelser fra medlemmer, men disse har opgivet deres sager, dels på baggrund af det ulige styrkeforhold, dels som følge af dårligt helbred og sidst fordi de har ment at en advokat udtalelse skabte den fornødne retskraft og at JØP havde retten på sin side. Egentlig retskraft ville først kunne opnås ved en offentliggørelse og direkte meddelelse til medlemmerne om at denne bestemmelse blev fortolket og praktiseret anderledes end tilsigtet og imod den praksis Finansministeriet fulgte overfor andre tjenestemænd. Hvorefter kunne JØP som er en medlemsforening (ikke forsikringsselskab) blandt medlemmerne have drøftet denne praksis. Herefter kunne en generalforsamling beslutte hvad der skulle gælde og evt. ændre bestemmelsens ordlyd eller understrege at den skulle forvaltes efter Finansministeriet retningslinjer - det er ikke sket.

At man så alligevel følger en uretmæssig vej og vælger at fortolke bestemmelsen, så gør både JØP og begge advokater den fejl at de udelukkende kigger efter støtte i nærliggende bestemmelsers ordlyd og praksis. Herved kigger man sig forkert omkring. Metoden hos JØP er helt forkert! Først begynder man en tvivlsom fortolkning og praksis, så indhenter man en advokat udtalelse, når et medlem klager og opnår dels en afværgelse af en retssag og samtidig mener man at have legitimitet til at fortsætte denne tvivlsomme praksis uden ansvar. Den rette fremgangsmåde i en demokratisk forening ville være med åbenhed at fremlægge den førte praksis for generalforsamlingen til diskussion, således at der kunne udformes en klar og tydelig hensigt i bestemmelsens 1.pkt ordlyd, således som i vedtægternes § 11 og § 12, 2.pkt., hvor der i ordlyden er gjort klare begrænsninger.

Den første advokat udtalelse (argumentationsteknik) konkluderer først, - hvis der bortses fra Finansministeriets forvaltning af § 14, at der kan fortolkes en begrænsning - det støttes på bl.a. bestemmelsen i JØPs vedtægter § 11 sammenholdt med § 12. Kigger man på § 11 vedrører den ægtefæller og ikke børn, hvorfor der foreligger andre sociale hensyn som beskrevet ovenfor" Jfr. Lov om børns forsørgelse § 13, jfr. L.1991.383 og Karnov 'Børnepensionstillæg og børnepension tilsikres i samme udstrækning som der består privatretslig forsørgelsespligt overfor børn'.

…

Den anden advokat skriver meget tydeligt at Notatet fra den første advokat konkluderer, at børn avlet efter invalide- eller alderspensionering ikke opnår ret til børnepension så længe medlemmet lever - men kun hvis de dør - dvs. at børn avlet efter tilkendelse af pension først

får børnepension når medlemmet dør. Det lyder meget underligt at børnene modsat den der er avlet før tilkendelsen får pension mens dem efter tilkendelsen skal afvente dødens indtræden - det er både en ulogisk fortolkning af ordlyden, den er uden den sociale vægt der var tilsigtes og det er en klar forskelsbehandling. Det har aldrig været bestemmelsens logiske hensigt.

Endvidere udtaler den anden advokat at der er tale om en forsikringsbegivenhed og den udløsende begivenhed er pension og død. Først skal jeg nævne at JØPs vedtægter bygger på en demokratisk forening af mennesker med ofte sammen uddannelse og interesser. Der er ikke alene tale om et forsikringstilbud og JØP yder megen forskellig services der intet har med forsikring at gøre. Derfor er det ikke relevant kun at anskue det som en forsikringsbegivenhed hvor der kan anvendes en sådan begrænsning. I øvrigt er det ikke i realiteten således at det udelukkes at der indtræffer rettigheder og /eller pligter som rækker i tiden efter selve forsikringsbegivenheden - såsom bestemmelsen i JØPs vedtægter § 12 jfr. F.eks. § 8 stk.3. i samme vedtægter og i øvrigt vil man i mange forsikringssammenhænge kunne se at der godt kan være aftalt lignende, at der skulle gives senere fødte børn efter tilkendelsen af en pension - en børnepension på lige fod med tidligere fødte børn.
…
Jeg synes ikke at konklusionen i den første advokat udtalelse er klar og tydelig men søgt og at de begge bærer præg af - mest at ville behage JØPs synspunkt og derfor må opfattes som argumentationsteknik.. Nogen gennemgående juridisk redegørelse er der slet ikke tale om, og alligevel har de formået at lukke munden på medlemmer der har fået tilkendt pension og gerne ville stille alle deres børn lige."

Personalestyrelsen har i forbindelse med forespørgsel om fortolkning af tjenestemandspensionslovens § 14 udtalt:

"Skal der udbetales børnepensionstillæg eller børnepension til tjenestemandens børn, der er født efter at tjenestemanden er gået på pension eller afgået ved døden?

Skal der udbetales børnepensionstillæg eller børnepension til tjenestemandens børn, der er født efter at tjenestemanden er gået på pension eller afgået ved døden?

KL får jævnligt dette spørgsmål.

Efter at have indhentet en udtalelse fra Personalestyrelsen om fortolkningen af den tilsvarende bestemmelse i Tjenestemandspensionsloven, skal KL oplyse, at § 14 i Pensionsregulativet fortolkes således, at retten til børnepensionstillæg og børnepension tilkommer tjenestemandens børn, uanset om de er født før eller efter, at tjenestemanden er blevet pensioneret eller afgået ved døden.

Udbetaling af børnepensionstillæg eller børnepension til børn, der er født efter, at tjenestemanden er pensioneret eller afgået ved døden, sker fra den 1. i måneden, efter at barnet er født."

Af tjenestemandspensionsloven fremgår bl.a.:

"Kapitel 4
Børnepension m.v.

§ 14. Når en tjenestemand pensioneres, bliver hans børn berettigede til børnepensionstillæg.

Stk. 2. Når en tjenestemand eller pensioneret tjenestemand afgår ved døden, er hans børn berettigede til børnepension.
Stk. 3. Retten efter stk. 1 og 2 omfatter stedbørn, som er medtaget til forsørgelse i det fælles hjem.
Stk. 4. For hvert barn kan der kun udbetales en ydelse efter reglerne i stk. 1-3. Er betingelserne i stk. 1 og 2 til stede samtidig, foretages udbetaling efter stk. 2."

Af Vedtægt for Danske Økonomers Pensionskasse fremgår bl.a.:

"*§ 13.*
Ret til børnepension.
Når et medlem afgår ved døden eller opnår invalide- eller alderspension, har medlemmets børn ret til pension indtil deres fyldte 24. år. Denne ret tilkommer også adoptivbørn samt stedbørn, der faktisk er blevet forsørget af medlemmet til hans død eller pensionering."

Nævnet udtaler:

Nævnet finder efter sin gennemgang af sagen at kunne lægge til grund, at ordlyden i vedtægtens § 3 og tjenestemandspensionslovens § 14 næsten er identiske, og at Personalestyrelsen fortolker § 14 således, at børn, der bliver født efter tidspunktet for invalidepension, også får børnepension. For dette resultat taler også sammenhængen med børnepension efter et medlems død, og at børnepensionen skal sætte medlemmet i stand til at opfylde sine forsørgerforpligtelser.

Heroverfor står, at ordlyden af vedtægtens § 13 "Når ... opnår" kan læses således, at det er tidspunktet for bevillingen af invalidepensionen (forsikringsbegivenheden), der er afgørende for, om der er børn, der har krav på børnepension. Også almindelige forsikringsretlige principper taler for en sådan fortolkning.

Selskabet har oplyst, at praksis for tilkendelse af børnepension har været gældende siden stiftelsen af pensionskassen i 1961, og det er oplyst for nævnet, at en række andre pensionskasser følger samme fortolkning.

På denne baggrund finder nævnet, at der består en sådan tvivl om forståelsen af vedtægternes § 13 om retten til børnepension, og da denne tvivl har betydning ikke kun for klageren, men også for en række andre medlemmer af pensionskasser, at tvivlen bør

afklares under en sag ved domstolene. Nævnet afstår derfor i medfør af vedtægternes § 4 fra at afgøre sagen.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Marianne Højgaard Pedersen
formand